

Affecting, influencing. —नः Air, wind. —नं 1 Touching, touch, contact. —2 Sensation, feeling. —3 Sense or organ of touch. —4 A gift, donation.

स्पर्शनकं A term used in Sāṅkhya philosophy for the 'skin.'

स्पर्शवत् a. 1 Tangible. —2 Soft, soft or agreeable to the touch; Ku. 1. 55.

स्पर्ष्ट m. A distemper, disorder of the body, disease.

स्पर्श 1 A. (स्पर्शते) To become wet or moist.

स्पर्श 1 U. (स्पर्शति-ते) 1 To obstruct. —2 To undertake, perform. —3 To string together. —4 To touch. —5 To see, behold, perceive clearly, spy out, espy.

स्पर्शः [स्पर्श-अच्] 1 A spy, a secret emissary or agent; स्पर्शं ज्ञानैर्गन्तव्यं तच्च विद्विषां Si. 17. 20; see अप-स्पर्श also. —2 Fight, war battle. —3 One who fights with savage animals (for reward), or the fight itself.

स्पष्ट a. [स्पर्श-क नि० इडभावः] 1 Distinctly visible, evident, clearly perceived, clear, plain, manifest; स्पष्टं ज्ञानं प्रत्यक्षे K. 'when it was broad day-break'; स्पष्टाकृतिः R. 18. 30; स्पष्टार्थः &c. —2 Real, true. —3 Full-blown, expanded. —4 One who sees clearly. —इ ind. 1 Clearly, distinctly, plainly. —2 Openly, boldly. (स्पष्टीकृ means 'to make clear or distinct, explain, elucidate.) —Comp. —अर्थ a. intelligible, clear. —गर्भा a woman who shows evident signs of pregnancy. —प्रातिपत्तिः f. distinct notion, clear perception. —आशित्, -वक्तु a. plain-spoken, outspoken, candid.

स्पष्टयति Den. P. To make clear, explain, elucidate.

स्पृष्ट 5 P. (स्पृशति) 1 To deliver or extricate from. —2 To gratify. —3 To grant, bestow. —4 To protect. —5 To live.

स्पृश 6 P. (स्पृशति, पस्पर्श, अस्पृशन्-अस्पर्शन्-अस्पर्शन्, स्पृशति-स्पृशति, स्पृष्ट-स्पृष्ट, स्पृष्ट) 1 To touch; स्पृशन्निवि गजो हति H. 3. 14; कर्णे परं स्पृशति हति परं समूलं Pt. 1. 304. —2 To lay the hand on, stroke gently with, touch; हस्तेन पस्पर्श तदंगमिन्द्रः Ku. 3. 22. —3

To adhere or cling to, come in contact with. —4 To wash or sprinkle with water; Ms. 2. 60. —5 To go to, reach; S. 2. 14; R. 3. 43. —6 To attain to, obtain, reach a particular state; मन्त्रोक्तं वस्तुतः स्पृशति R. 3. 32; पिनाप्यर्थैर्विरः स्पृशति बह्वानोन्नति-पदं H. 1. 175. —7 To act upon, influence, affect, move, touch; Mu. 7. 16; Ku. 6. 95. —8 To refer or allude to. —9 To take, receive, accept (as a sacrificial offering). —Pass. To be polluted, defiled, or tainted; U. 1. 48. —Caus. (स्पृशयति-ते) 1 To cause to touch. —2 To give, present, गाः कोटिषः स्पृशयता घटीर्क्षः R. 2. 49.

स्पृश a. (At the end of comp.) Who or what touches, touching, affecting, piercing; मर्मस्पृश, हृदिस्पृश &c.

स्पृशी The prickly night-shade. स्पृश्य a. Tangible.

स्पृष्ट p. p. [स्पर्श-क] 1 Touched, felt with the hand. —2 Come in contact with, touching. —3 Reaching, applying or extending to; अस्पृष्टपुरुषांतरं Ku. 6. 75. —4 Affected, seized; Ms. 69; अनवस्पृष्टं R. 10. 19. —5 Tainted, defiled; Ms. 8. 205. —6 Formed by the complete contact of the organs of speech (the letters of the five classes); अचोऽस्पृष्टा यणस्त्व-पञ्चमस्पृष्टाः शलः स्पृष्टाः। वेपाः स्पृष्टा हलः प्रोक्ता निबोधानुप्रधानतः S. 38. —ष्ट Touch.

स्पृष्टास्पृष्टि n., स्पृष्टास्पृष्ट Touching one another.

स्पृष्टिः, स्पृष्टिका f. Touch, contact; तद्वयस्य अस्पृष्टरीरस्पृष्टिकया शापितोसि Mk. 3.

स्पृष्ट 10 U. (स्पृश्यते-ते) To wish, long for, desire for, yearn, envy (with dat.); स्पृष्टयामि खलु दुर्ललितायास्मै S. 7; तपःकेशायापि स्पृष्टयंती K.; न मैथिलेयः स्पृष्टयाम्भुव भर्जे विवो नाप्यलकेश्वराय R. 16. 42, Bh. 2. 45.

स्पृष्टं [स्पृष्ट-लुट्] The act of desiring or wishing, longing for.

स्पृष्टणीय a. [स्पृष्ट-अनीयर्] To be desired or longed for, enviable, desirable; अहो वतासि स्पृष्टणीयधीये Ku. 3. 20; वंछा स्वमेव जगतः स्पृष्टणीयसिद्धिः Māl. 10. 21; परस्परं स्पृष्टणीयशोभं न चेद्विदं ब्रह्ममयो जायिष्यन् R. 7. 14, Ku. 7. 66; U. 6. 40.

स्पृष्ट्यालु a. [स्पृष्ट-आलुच्] Disposed to be desirous or envious of, long-

ing or eager for, covetous (with dat. or loc.); भोगेभ्यः स्पृष्ट्यालवो न हि वयं Bh. 3. 64; तपोवनेषु स्पृष्ट्यालुरेव R. 14. 45.

स्पृहा [स्पृह्-अच्] Desire, eager desire, ardent wish, longing, envy, covetousness; कथमन्वे करिष्यति पुत्रेभ्यः पुत्रियः स्पृहां Ve. 3. 29, R. 8. 34.

स्पृहालु=स्पृह्यालु q. v.

स्पृष्ट a. Desirable, enviable. —श्वः The wild citron tree.

स्पृष्ट 9 P. (स्पृशति) To hurt, kill.

स्पृष्ट m. See स्पृष्ट.

स्फट 1 P. (स्फटति) To burst, expand.

स्फटः A snake's expanded hood; cf. फट-टा. —टी Alum.

स्फटा 1 A snake's expanded hood. —2 Alum.

स्फटिकः 1 A crystal, quartz; अगस्त्ये हि मनाति स्फटिकपानि-रजनि करगमस्तयः सुखं प्रविशन्त्युपदे-शगुणाः K. —का Sulphate of alumina or alum. —Comp. —अ-चलः the mount Meru. —अद्रिः the mount Kailāsa. निद्र m. camphor. —अन्नः camphor. —अद्वन्, -आद्वन्, -मणि m., -शिला a crystal stone. —प्रभ a. crystalline, transparent. —स्कम्भः a crystal column.

स्फटिकारिः, स्फटिकारिका f. Sulphate of alumina.

स्फटिकी Alum.

स्फट 1 P. (स्फटति) To burst, open, expand. —II. 10 U. (स्फटयति-ते) To jest or joke with, laugh at.

स्फट 1 P., 10 U. (स्फटति, स्फटयति-ते) To laugh at, joke with, deride.

स्फर् See स्फर्.

स्फरणं Trembling, quivering, throbbing.

स्फाल 1 P. (स्फलति) To tremble, quiver, throb, palpitate. —10 U. or Caus. (स्फलयति-ते) To cause to tremble or shake.

स्फाटकः A drop of water. —कं Crystal.

स्फाटिक a. (की f.) Crystalline. —कं A crystal.

स्फाटीक Crystal.

स्फाटित p. p. Split open, burst, expanded, made to gape.

स्फाय 1 A. (स्फायते, स्फाति) 1 To grow large or fat, to become big or bulky. —2 To swell, increase, ex-